VATTENMYNDIGHETEN
Bottenviken

LÄNSSTYRELSEN
I NORRBOTTENS LÄN

Arbetsprogram för förvaltningsplan 2007–2009

Bottenvikens vattendistrikt och Torneälvens avrinningsområde

SAMARBETE FÖR BÄTTRE VATTEN

SAMRÅDSHANDLING

Samrådshandling om planeringen av vattenförvaltningen i Bottenvikens vattendistrikt 2007 – 2009

Samrådstid för synpunkter är från 1 februari 2007 till 1 augusti 2007. Skriftliga synpunkter på arbetsprogrammet skall ha inkommit senast den **1 augusti 2007,** till:

Vattenmyndigheten i Bottenvikens vattendistrikt
Länsstyrelsen i Norrbottens län
971 86 LULEÅ

Skicka gärna också ert svar med e-post till:

vattenmyndigheten(at)bd.lst.se

För mer information, kontakta:

Bo Sundström, telefon: 0920 – 96 335

Arbetsprogrammet finns tillgängligt på länsstyrelserna och på varje kommun samt på Vattenmyndigheternas hemsida www.vattenmyndigheterna.se

Vill du påverka vattnet i din närmiljö?

Är du intresserad av hur vattnet mår i sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten där du bor, arbetar, har din verksamhet eller fritid? Då bör du engagera dig i vattenförvaltningen i Bottenvikens vattendistrikt!

Detta Arbetsprogram för Bottenvikens vattendistrikt syftar till att översiktligt beskriva hur myndigheter, organisationer och andra berörda föreslås arbeta med den svenska vattenförvaltningen fram till år 2010. Vattenförvaltningen, som är det svenska genomförandet av EU:s vattendirektiv, innebär att Sverige skall kartlägga och analysera alla vatten, fastställa mål/kvalitetskrav och upprätta åtgärdsprogram och övervaka vattenmiljöerna. Syftet är att uppnå målsättningen ”god vattenstatus” i alla vatten senast år 2015.

Vattenförvaltningen skall ge möjlighet för berörda att kunna delta och påverka arbetet, genom att de kan få information och kan lämna synpunkter på kvalitetskrav, åtgärdsprogram och andra produkter som görs. Arbetsprogrammet beskriver de olika arbetsprocesserna, tidplaneringen, vilka formella beslut som kommer att tas och vilka produkter som skall tas fram, när man kan delta i arbetet och lämna synpunkter på innehållet i olika beslutsunderlag.

Arbetsprogrammet sänds på bred remiss inom vattendistriktet under 6 månader det första halvåret 2007.

Vi vill särskilt ha svar på:
- Är det tydligt hur du får den information du vill ha?
- Är det tydligt hur och när du kan påverka arbetet?
- Är det tydligt hur vattenförvaltningsarbetet är tänkt att fungera?
- Hur vill du att vattenförvaltningsarbetet skall genomföras?

Per-Ola Eriksson, Landshövding i Norrbottens län
Ordförande för Vattendelegationen i Bottenvikens vattendistrikt

Vad är arbetsprogram för vattenförvaltningen?

I Sverige finns fem länsstyrelser som är vattenmyndigheter och ansvarar för genomförandet av vattendirektivet. Arbetet innebär att Sverige skall kartlägga vattenmiljöer, fastställa mål/kvalitetskrav, samt upprätta åtgärdsprogram där det behövs och övervaka vattenmiljöerna för att uppnå målet **god vattenstatus** till år 2015. Förvaltningsplanen för vattendistriktet, som ska beslutas i slutet av 2009, är en sammanfattning av hur det ser ut och vad man planerar att göra för vattendistriktets vattenmiljöer. Läs mer om vattenförvaltningen i Bottevikens vattendistrikt på sidan 15.

Arbetsprogrammet och tidtabellen för Bottenvikens vattendistrikt är det första arbetssteget i att ta fram en förvaltningsplan för vattendistriktet. Syftet är att:

- Översiktligt beskriva arbetet med den svenska vattenförvaltningen fram till år 2010 och vattenmyndigheten och länsstyrelsernas ansvar
- Tydliggöra när samverkan och samråd sker (tidtabellen)
- Hjälpa medborgare och andra intressenter att påverka arbetet och dess innehåll

Hur du berörs

Arbetet inom vattenförvaltningen i Sverige ska vara öppet och ske i dialog med alla berörda. Det är även viktigt att bästa tillgängliga information används om tillstånd i och användning av vattenresurserna samt om vilka åtgärder som fungerar. Därför måste arbetet så långt möjligt bedrivas i ett brett upplagt samarbete och i samverkan mellan berörda och intressenter. Alla kan påverka besluten genom att delta i samverkan, samråd och dialog.

Friluftsintresserade, som t ex sportfiskare, seglare eller paddlare, kan komma att påverkas. Är du engagerad och deltar har du större möjligheter att påverka besluten.

Jord- och skogsbrukare som använder och påverkar vattnet kan beröras på ett flertal sätt av vattenförvaltningens beslut. Det kan avse vattenuttag, vattentillgång, vattenreglering och vattenflöden, utsläpp, nyttjande av växtnäringsämnen eller bekämpningsmedel. Din medverkan är viktig!

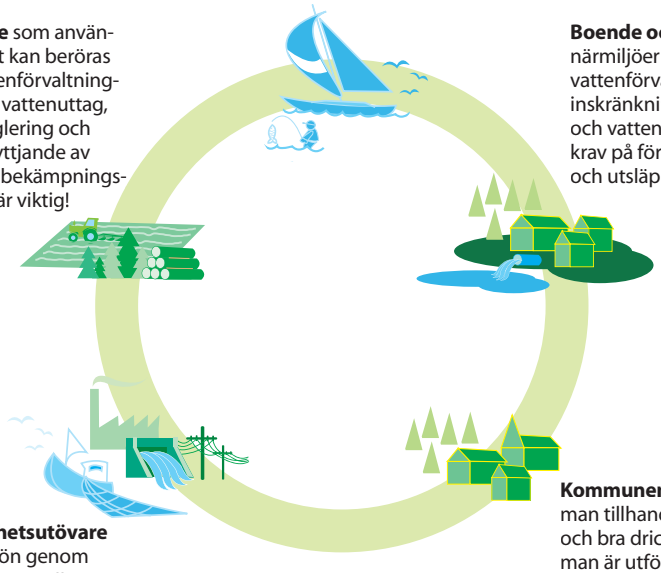

Boende och fastighetsägares närmiljöer kan påverkas av beslut i vattenförvaltningen. Det kan innebära inskränkningar i nyttjandet av mark- och vattenområden och det kan ställa krav på förändringar av vattenuttag och utsläpp.

Företag och verksamhetsutövare kan påverka vattenmiljön genom fysiska ingrepp, vattenuttag eller utsläpp av föroreningar. Finns särskilda motiv kan undantag göras från de kvalitetskrav vattenmyndigheten skall uppnå. Vi behöver ditt deltagande i en diskussion om detta.

Kommunen har många roller, bl a skall man tillhandahålla rekreationsmiljöer och bra dricksvatten samtidigt som man är utförare av vattentjänster med vattenuttag och föroreningsutsläpp. Kommunen har ett planerings- och tillsynssansvar för vattenresurserna och är därför en viktig part i vattenförvaltningen.

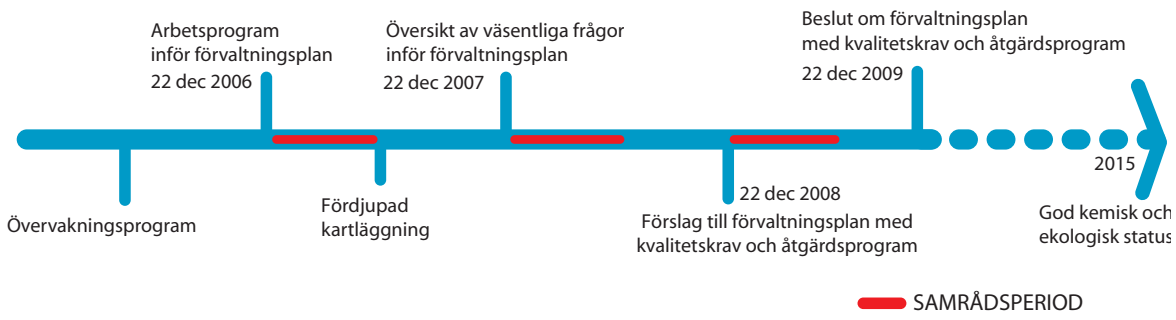

Bilden visar på Vattenförvaltningens olika dokument och då Vattenmyndigheterna vill ha dina synpunkter i ett samråd. Röda områden symboliserar samrådstillfällen. Samverkan är en kontinuerlig process under hela verksamhetsperioden. För en mer detaljerad tidtabell, se sidan 18.

Informationsspridning och samverkan

Ett viktigt mål för vattenförvaltningen är att involvera samtliga organisationer och medborgare som berörs av vattenfrågor i förvaltningsprocessen. Alla kommer att ges tillfälle att yttra sig över de planer och program som tas fram genom offentliga samråd och kungörelser.

Vattenmyndigheterna och länsstyrelserna kommer även att bedriva ett informations- och kontaktarbete genom olika möten och aktiviteter i syfte att åstadkomma en långsiktig samverkan mellan berörda aktörer inom lämpliga avrinningsområden. I dessa samverkansarbeten kommer kommunerna, sektorsföreträdare och branschorganisationer, vattenvårdsorganisationer och enskilda att ha en viktig roll. Samverkan på regional och lokal nivå kommer delvis att ske i organiserad form genom bildande av s.k. vattenråd.

Hur du påverkar

Du kan påverka genom att svara skriftligt under något samrådsskede, som t ex om detta arbetsprogram, genom att yttra dig på informationsmöten om vattenförvaltningen som arrangeras i ditt avrinningsområde, genom personliga kontakter med tjänstemän vid länsstyrelserna och vattenmyndigheter eller genom kontakter med ledamöter av referensgrupper eller i vattenråd.

För att skapa en kanal för samverkansarbetet har det i delar av Sverige börjat bildas ovan nämnda vattenråd, som är en form av lokala samverkansorgan för ett eller flera avrinningsområden. Där vattenråd finns är de den bästa vägen att delta i vattenförvaltningen. Dessa kan kontaktas via din länsstyrelse eller vattenmyndigheten.

I vattendistrikten finns även några olika slags referensgrupper till vattenmyndigheten, som då representerar olika branscher eller samhällssektorer i distriktets vattenförvaltningsarbete. Det kan då vara en bra väg att kontakta ”din” representant i denna grupp. Vill du veta vilka referensgrupper som finns, kontaka din länsstyrelse eller vattenmyndigheten.

VattenInformationsSystem för Sverige (VISS) och Vattenkartan

Allt underlag som används för kartläggning, analys, övervakning, miljömål och åtgärder för alla vatten samlas i en nationell databas kallad VISS (www.viss.lst.se). Det är en öppen databas där man kan hitta motiveringar, referenser, när klassningen gjorts, av vem och med en e-post länk. Detta underlättar samverkansprocessen genom att det finns en möjlighet att under hela processen få direktkontakt med ansvarig handläggare. Vattenkartan (www.gis.lst.se/vattenkartan) är en kartapplikation på internet där mycket underlagsmaterial finns samlat och du kan hitta de vatten som du är intresserad av.

Hur vattenförvaltningen fungerar

Sverige har, jämfört med övriga Europa, en relativt god kvalitet på vattnet. Vi har också relativt stora vattentillgångar. Men trots våra goda utgångspunkter är vattenförhållandena långtifrån bra överallt i Sverige och vi står inför en rad utmaningar.

Med den grundläggande inriktningen att vi skall försöka uppnå hållbara och naturlika förhållanden för våra vattenmiljöer – **god ekologisk och kemisk vattenstatus** – så har vi en bra bit att vandra för att nå målet. Det kommer att krävas mycket arbete och resurser. Men det skall även göras en avvägning mot andra samhällsintressen, som energiförsörjning, jordbruk och andra näringsgrenar, infrastruktur, vattenförsörjning m m, så att vi får en integrerad vattenförvaltning.

God vattenstatus – ett nytt långsiktigt mål för vatten i hela EU

Inom EU samarbetet antog alla länder år 2000 det s k ramdirektivet för vatten. Riksdagen och regeringen beslutade om nationell lagstiftning, vilket innebar en komplettering av miljöbalken och en särskild vattenförvaltningsförordning (SFS 2004:660) samt organisation för den svenska vattenförvaltningen.

Vattendirektivet har sin grund i en djup insikt om att Europas invånare måste vårda sina vattenresurser bättre om inte framtida generationer ska få sänkt levnadsstandard. Vidare en insikt om att vatten är gränslöst, och att vi, om vi skall kunna försäkra oss om en god tillgång på bra vatten, måste samarbeta över nationsgränser såväl som andra administrativa gränser.

Vilka vatten omfattas?

Vattenförvaltningen omfattar alla förekomster av ytvatten och grundvatten inom Sverige, oavsett storlek eller andra egenskaper. Av praktiska skäl kommer man emellertid att få sätta en nedre storleksgräns vid beskrivningen och typindelningen av våra vattenförekomster. Vattenområden inom en sjömil (1852 m) utanför kustens och skärgårdarnas yttersta skär och kobbar (den s.k. baslinjen) omfattas av vattenförvaltningen.

Det öppna havet eller utsjön omfattas alltså inte av vattenförvaltningen, men det pågår ett arbete inom EU för gemensamma arbetssätt och regelverk även för havsmiljön.

I vattenförvaltningen ska alla inlands-, kust- och grundvatten kartläggas senast år 2007. I detta ingår att beskriva både hur det ser ut idag och vilken påverkan som vattnen utsätts för. Naturvårdsverket och Sveriges Geologiska Undersökning har utvecklat en verktygslåda för hur detta ska ske, samt hur denna information skall lagras och bearbetas av länsstyrelser och vattenmyndigheter. Underlaget kommer att rapporteras till EU Kommissionen.

Vattenförvaltningen följer vattnets väg

I Sverige finns det sedan 2004 fem ansvariga vattenmyndigheter, som arbetar utifrån målet att allt inlands-, kust- och grundvatten skall ha god vattenstatus år 2015. Vattnets väg är grunden för hur vi skall förvalta våra vattenresurser och dess värden, där vattnet ofta skär tvärs igenom nations-, läns- och kommungränser. Vattenförvaltningen har fokuserat på avrinningsområdet. Inom detta geografiska område rinner allt vatten, via sjöar och vattendrag, ut i havet. I arbetet skall vattenresurserna betraktas både som ett naturvärde men även som en social och ekonomisk resurs.

Ett samordnat vattenförvaltningsarbete där alla aktörer arbetar mot samma mål utifrån ett avrinningsområdesperspektiv kallar vi integrerad vattenförvaltning.

Hur organiseras vattenförvaltningen?

Den svenska vattenförvaltningen är uppbyggd kring fem vattenmyndigheter som ansvarar för arbetet inom sina vattendistrikt. Länsstyrelserna genomför huvuddelen av det operativa arbetet och bidrar med kunskapsunderlag och expertkompetens till samverkansarbetet. Det beslutande organet på varje vattenmyndighet är vattendelegationen.

Genom vattendirektivet har Sverige åtagit sig ett ansvar gentemot EU kommissionen och övriga internationella samarbetsparter. Inom landet är det de fem vattenmyndigheterna som har ansvar vattenförvaltningen i sina respektive vattendistrikt.

Naturvårdsverket (NV) och Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) har fått i uppdrag att utveckla föreskrifter och handböcker för hur arbetet skall bedrivas.

Mer information går att hitta på: www.vattenportalen.se

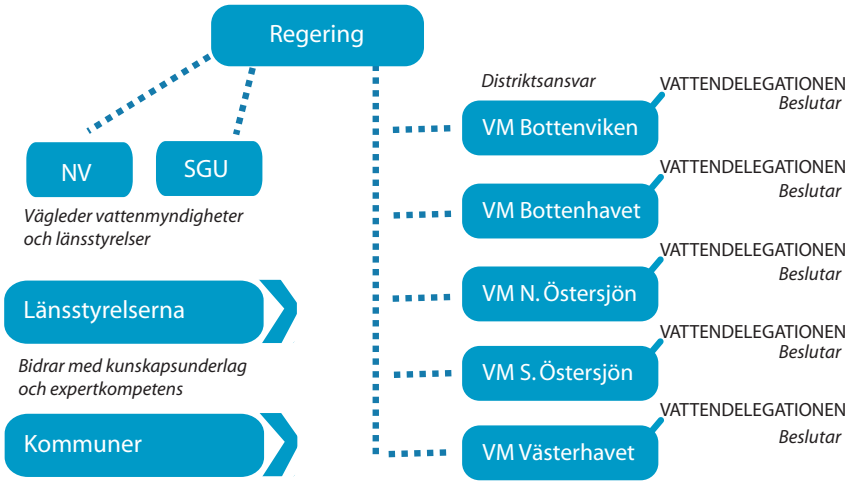

Regeringen har det övergripande ansvaret för vattenförvaltningen. Landet har indelats i fem vattendistrikt där en vattenmyndighet har ansvar för genomförandet. Naturvårdsverket (NV) och Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) vägleder vattenmyndigheterna och landets länsstyrelser och kommuner bidrar med kunskapsunderlag. Beslut i viktiga frågor, som förvaltningsplan med kvalitetskrav och åtgärdsprogram, tas av vattenmyndighetens "styrelse", vattendelegationen.

God vattenstatus

Utifrån nuläget ska det beslutas om mål, dvs kvalitetskrav för alla vattenområden. Uppgiften de närmaste åren är att verka för att vatten med sämre vattenmiljöer ska bli bättre, medan vatten som redan är bra ska bevara sin kvalitet. Målet är att nå god kvalitet, eller **god status**, på vattnet överallt till år 2015.

God vattenstatus skall avvägas mot andra samhällsintressen. Det kan ibland leda till att det sätts andra – lägre – mål för vattenförekomsterna som anpassas till de rådande förhållandena, t ex i vattendrag som är utbyggda för vattenkraft. I andra fall kan det innebära att man sätter ett högre kvalitetsmål för vissa vattenförekomster, t ex om det finns särskilt värdefulla vattenmiljöer eller arter.

Åtgärder för bättre vattenmiljöer

I de vattenområden som inte har god status eller riskerar att försämras skall åtgärder vidtas. Åtgärdsprogrammet skall översiktligt beskriva vilka åtgärder som krävs i olika vattenområden och analysera deras kostnadseffektivitet för att nå målen. Det blir sedan en uppgift för andra myndigheter - kommunala och statliga - att se till att åtgärderna genomförs med egen insats eller via andra aktörer t ex verksamhetsutövare.

Förvaltningsplanen redovisar hela vattenförvaltningsarbetet

Förvaltningsplanen blir en sammanställning och analys av kunskap om vattnen i distriktet och vad som behöver göras för att nå vattendirektivets mål om god vattenstatus. Processen med att utarbeta förvaltningsplanen, liksom planen i sig, förväntas bli de huvudsakliga verktygen för information och kommunikation mellan myndigheterna och alla som på något sätt berörs av vattenfrågorna i distriktet, alltså i princip alla som bor och lever där.

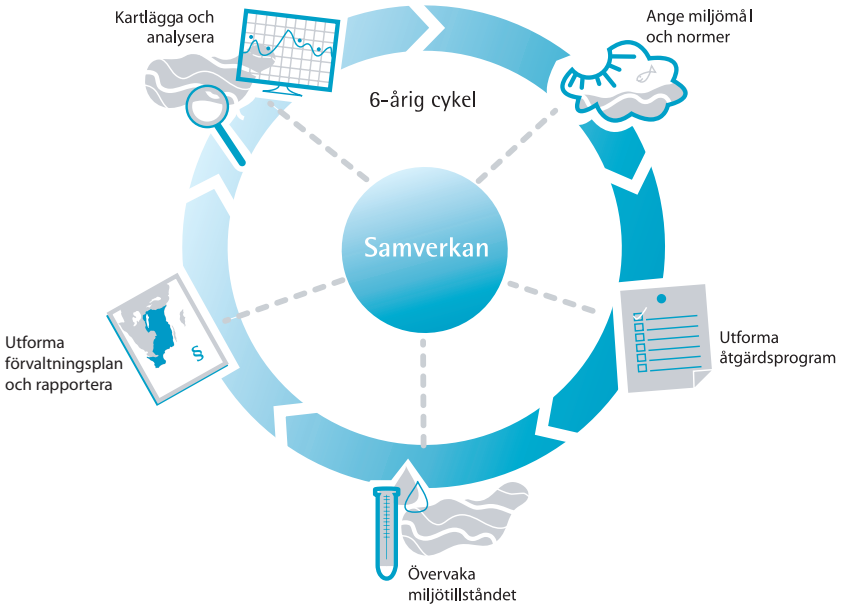

Förvaltningsplanen skall förnyas vart sjätte år och blir en rullande verksamhetsberättelse och ett sätt att ge underlag för myndigheternas planering samt att informera och rapportera om vattenförvaltningen i distriktet. Det är där man kan få en bild av hur det står till med vattnet och vattenmiljön – förvaltningsplanen skall spegla helheten: tillstånd och användning, påverkan samt mål/kvalitetskrav, åtgärder och övervakning av våra vatten.

Bottenvikens vattendistrikt med Torneälvens avrinningsområde

Foto: Andreas Broman

Bottenvikens vattendistrikt med Torneälvens avrinningsområde

Bottenvikens vattendistrikt utgör den nordligaste delen av Sverige och gränsar mot norr och väster mot Norge samt i öster mot Finland och Bottenvikens vattenområde. I söder gränsar det mot Bottenhavets vattendistrikt i den södra gränsen för Umeälvens och Öreälvens avrinningsområden. Distriktet omfattar det landområde där vatten avrinner till Bottenvikens och Kvarkens havsområden. Landområdet är hela Norrbottens och större delen av Västerbottens län, sammantaget ungefär en tredjedel av Sveriges landyta, eller 147 625 km^2. Den sydligaste delen av Västerbottens län tillhör Bottenhavets vattendistrikt. Distriktet berör således tre länder, två län, 28 kommuner och 30 avrinningsområden.

Vattenförvaltningen inom Torneälvens avrinningsområde skall bedrivas gemensamt av sveriges och finlands ansvariga myndigheter då det är ett så kallat internationellt avrinningsområde. Torneälvens avrinningsområde beskrivs därför separat i denna skrift.

Bottenvikens vattendistrikt karakteriseras av många sjöar, stora älvar, landhöjningskust, bräckt havsvatten, stor och tung basindustri och gles befolkning. De västra och norra delarna av distriktet utgörs av fjällterräng. Huvuddelen av marken i distriktet utgörs av skog (59 %) följt av öppen mark (17 %), våtmark (13 %) och vatten (7 %).

Här finns cirka 500 000 invånare, i huvudsak bosatta i kustområdet och älvdalarna. Totalt finns cirka 42 000 sjöar som är större än en hektar. Kusten omfattar närmare 7 000 öar och kustlängden är ungefär 2 300 km lång.

Sötvatten

De tre största älvarna är Torne-, Lule- och Umeälven. De tre största sjöarna är Torneträsk, Hornavan och Uddjaure. Åtta av distriktets älvar (Luleälven, Piteälven, Skellefteälven, Umeälven, Bureälven, Åbyälven, Öreälven och Rickleån) är i olika grad utbyggda för vattenkraft med sammanlagt 56 kraftverk som tillsammans producerar ca 6600 MW. Här hittar vi också Sveriges fyra nationalälvar: Torneälven, Kalixälven, Piteälven och Vindelälven vilka är skyddade från vattenkraftsutbyggnad.

Jämfört med övriga Europa är vattenkvaliteten överlag god med en låg bakgrundsbelastning av miljögifter och försurande ämnen även om det lokalt finns områden med tydlig påverkan. Distriktet utgör tillsammans med Bottenhavets vattendistrikt bl a kärnområde för flodpärlmussla och utter i Europa. Ett flertal älvar har naturlig reproduktion av vildlax. Däremot är den fysiska påverkan omfattande i vissa delar av distriktet i form av flottledsrensade vattendrag, utbyggda älvar för vattenkraft, gruvdrift, samt ett delvis intensivt och storskaligt skogsbruk med stor ekologisk påverkan som följd.

Kustvatten

Bottenviken är grund med ett medeldjup på 40 m och maxdjup på 150 m. En tröskel vid Norra Kvarken på endast 25 m utgör havsbassängens naturliga barriär söderut mot Bottenhavet. Landhöjningen är upp till 9 mm/år, vilket gör att nytt land snabbt bildas längs de låglänta och flacka stränderna. Om ca 2 500 år kommer Bottenviken att omvandlas till en insjö genom att en naturlig landförbindelse bildas över Norra Kvarken.

Vattenmiljön präglas av det nordliga läget, en låg salthalt och stor sötvattenspåverkan. Primärproduktionen är låg och vattenmiljön artfattig med inslag av många sötvattensarter. Fosfor utgör det begränsande ämnet för produktion i Bottenviken i motsats till sydligare delar av Östersjön. Detta är en återspegling av den stora sötvattenstillrinningen.

Älvarna utgör största källan för näringsämnen som tillförs Bottenviken. Nederbördsrika år ger tydliga avtryck i näringsbelastningen som en följd av större vattenföring. Största delen av näringstillförseln via älvarna härstammar från naturlig urlakning. Direkt näringsbelastning på havet kommer främst från reningsverk och stora industrier som är lokaliserade vid kusten.

Inlandsvatten och kustvatten i Bottenvikens vattendistrikt förutom Tornälvens avrinningsområde. Förenklad kartbild utan utan mindre sjöar och vattendrag.

Bottenviken lider inte av samma problem som i egentliga Östersjön med storskaliga effekter från utsläpp av gödande ämnen. Visa kustnära områden är dock belastade med föroreningar från samhällen och industrier och de biologiska effekterna är inte fullständigt utredda.

Längs Bottenvikskusten finns många tyngre industrier med betydande utsläpp till vatten. Massa- och pappersindustrier finns i Kalix, Piteå och Umeå och metallindustrier finns i Luleå och Skellefteå. På finska sidan finns samma typ av industrier.

Grundvatten

Bottenvikens vattendistrikt kan delas upp i tre huvudområden med avseende på grundvattenförekomster och möjligheter att utnyttja grundvattnet i jordlagren för vattenförsörjning. I distriktets kustland finns gynnsamma förutsättningar för stora grundvattenuttag ur sand- och grusavlagringar i älvdalarna. I sand- och grusavlagringarna mellan älvdalarna är grundvattentillgången betydligt sämre. Grundvattentillgångarna i morän är tämligen små.

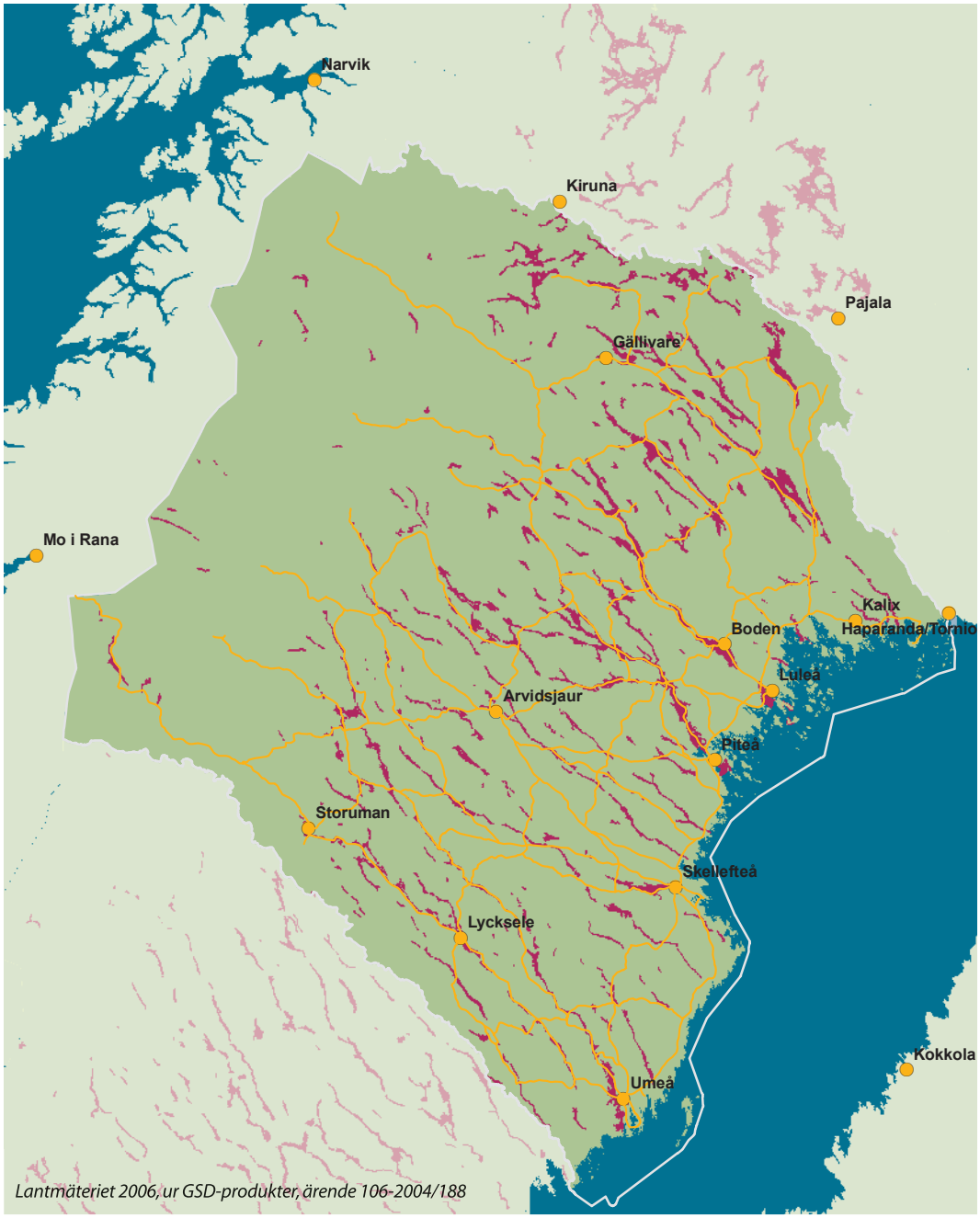

Grundvatten i Bottenvikens vattendistrikt förutom Tornälvens avrinningsområde. Förenklad kartbild utan utan mindre sjöar och vattendrag.

Den relativt opåverkade fjällmiljön innehåller grundvattenförande material i olika former.

I inlandet är sand- och grusavlagringarna glest förekommande. Rullstensåsarna har ofta terränglägen och kornstorlekssammansättningar som gör att de inte innehåller större grundvattenvolymer. I dalgångarna kan förhållandena vara bättre, liksom i de deltabildningar som uppträder vid högsta kustlinjen. Moränavlagringarna ger dock ofta tillräckligt med vatten för att försörja enstaka hushåll.

Inom kalfjällsområden är grundvattenförhållandena mycket litet undersökta med undantag för en del fritidsområden som undersökts i syfte att säkra dricksvattenförsörjningen. Grundvattentillgångarna i urberget är små, men oftast tillräckliga för enskilda hushåll.

Grundvattnet i distriktet har relativt låga salthalter på grund av låg vittringsbenägenhet i urbergsområdena. Det gör grundvattnet försurningskänsligt. Naturlig försurning förekommer under högsta kustlinjen p g a oxidation av sulfidhaltiga sediment i samband med landhöjningen. Det ger förhöjda sulfathalter och låga pH-värden. I viss mån förekommer det även naturlig försurning av grundvatten i svavelhaltiga mineraliserade områden som t ex Skelleftefältet. Det kan bl a lokalt ge höga arsenikhalter, framför allt i berggrundvatten. På grund av kvarvarande relikt saltvatten förekommer höga naturliga kloridhalter i kustnära områden.

Vattenförhållanden i Torneälvens avrinningsområde

Torne älvens avrinningsområde sträcker sig från fjällen i nordväst ner till Bottenviken i sydost. Avrinningsområdet är sammanlagt 40 157 km^2 stort, varav 25 393 km^2, ca 60 %, ligger på svensk sida och 14 480 km^2 på finsk sida. I norr ligger mindre delar på norsk sida, 284 km^2. I avrinningsområdet finns två stora älvar, Torne älven och Muonio älven som tillsammans utgör nationsgräns mellan Sverige och Finland. Ungefär 10 km nedströms Pajala flyter dessa älvar samman. Torneälvens längd från Torneträsk till mynningen i Bottenviken är ca 470 km. Motsvarande avstånd för Muonio älven är ca 520 km.

Torne älven och dess biflöden är nationellt och internationellt sett ett unikt och värdefullt vattensystem. Torne älvnen är en av få oreglerade stora älvar i norra Europa där det ännu finns naturligt reproducerande fiskstammar av östersjölax och havsöring. Älven är också speciell för att den delvis flyter ihop med Kalix älv i en s k bifurkation. Älven ingår i Natura 2000-nätverket för skydd av värdefull natur i både Finland och Sverige.

Den mänskliga påverkan och belastningen på vattenresurserna i avrinningsområdet är generellt sett låg, i synnerhet i de norra delarna. Markanvändningen domineras av skogsmark (58 %) samt av fjällterräng (21 %), myrmark (11 %) och vatten (5 %).

Ytvatten

De flesta sjöarna i avrinningsområdet är små, mindre än 1 km^2, endast 18 sjöar är större än 10 km^2. Torneträsk är med arean 330 km^2 den största sjön i området. Vattenkvaliteten varierar naturligt längs en nordvästlig till sydostlig gradient, från de karga fjällen och vidsträckta myrområdena genom barrskogen ner till den bördiga kusten. Fjällvattnen utmärks av lågt näringsinnehåll och mycket klart vatten. Skogslandets sjöar och bäckar är mer färgade (humushaltiga) och har högre näringshalter än fjällvattnen, men många får ända betraktas som näringsfattiga.

I de flacka kustnära områdena har den bördiga jorden en gång varit havssediment som lyfts av landhöjningen sedan istiden. Vattnen nedanför den högsta historiska kustlinjen är därför ofta naturligt näringsrika och relativt produktiva och många sjöar är grunda. De kustnära sjöarna och vattendragen är i regel mer färgade och humösa.

Förhållandena i kustvattnet är jämförbara med distriktet i övrigt med påverkan från både svenska och finska älvar, industrier och reningsverk.

Grundvatten

Torneälvens avrinningsområde kan på samma sätt som den övriga delen av Bottenvikens vattendistrikt delas upp i de tre huvudområdena fjäll, inland och kustland med avseende på grundvattenförhållanden. De gynnsammaste förutsättningarna för grundvattenbildning finns i kustlandet där grundvattenförekomsterna är knutna till sand- och grusavlagringar som avsatts under tidigare nedisningar. Längs med Torneälven är ett av de större stråken med åsformationer inom Bottenvikens vattendistrikt avsatt. Åsformationernas stora mängder grundvatten samt goda vattenkvalitet gör att de lämpar sig väl för vattenförsörjning.

Ytvatten i Torneälvens avrinningsområde. Blå streckad linje utgör riksgräns.

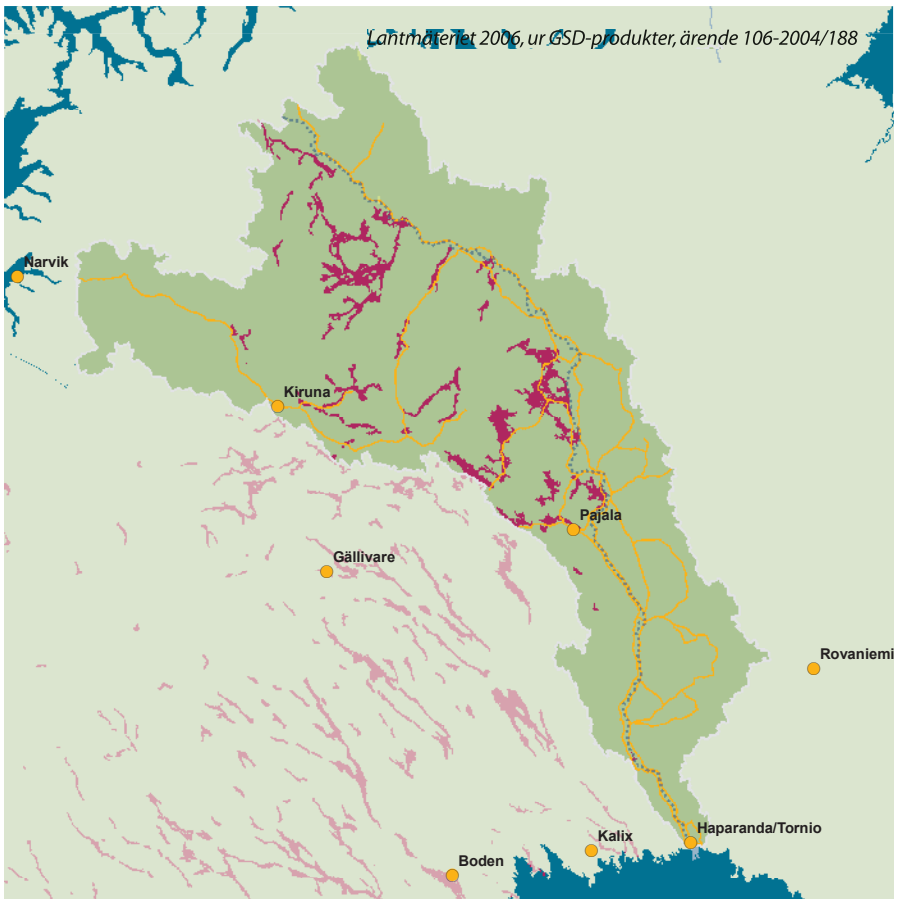

Grundvatten i Torneälvens avrinningsområde. Blå streckad linje utgör riksgräns.

Hur vi arbetar med vattenförvaltning

Vattenförvaltningsarbetet inom Bottenvikens vattendistrikt drivs främst av och sker i nära samarbete mellan de två länsstyrelserna i Norrbotten och Västerbotten i Luleå och Umeå. På varje länsstyrelse finns ett s.k. beredningssekretariat med tjänstemän som har vattenrelaterade arbetsuppgifter. Arbetet leds och samordnas av vattenmyndigheten vid länsstyrelsen i Norrbotten, där en vattendelegation med ordförande och fyra ledamöter är beslutande i större frågor. Vid vattenmyndigheten finns ett kansli med tjänstemän och en ansvarig vattenvårdsdirektör. I tabellerna nedan redovisas kontaktuppgifter till dessa organ.

Vattendelegationen

Vattendelegationen fattar de formella och juridiskt bindande besluten för Vattenmyndigheten. Vattendelegationen är utsedd av regeringen.

Vattendelegationens ledamöter	**Organisation**
Per-Ola Eriksson, landshövding	Ordförande, Länsstyrelsen i Norrbottens län
Gunilla Forsgren Johansson, funktionschef	Länsstyrelsen i Västerbottens län
Martin Lindgren, enhetschef	Länsstyrelsen i Norrbottens län
Katarina Eckerberg, professor	Umeå Universitet
Johan Ingri, professor	Luleå Tekniska Universitet

Kontaktpersoner i Bottenvikens vattendistrikt

Vattenmyndigheten Bottenviken
Länsstyrelsen i Norrbottens län
971 86 LULEÅ
Växel: 0920-960 00
vattenmyndigheten(at)bd.lst.se
www.vattenmyndigheterna.se

Bo Sundström: 0920-96 335
Lisa Lundstedt: 0920-96 093
Tommy Stålnacke: 0920-96 034
E-post: fornamn.efternamn(at)bd.lst.se

Länsstyrelsen i Norrbottens län
971 86 LULEÅ
Växel : 0920-960 00
www.bd.lst.se
beredningssekretariat(at)bd.lst.se

Malin Kronholm: 0920-96 194
Patrik Olofsson: 0920-96 193
Sofia Nilsson: 0920-96-197
Ulf Pettersson: 0920-96 329
E-post: fornamn.efternamn(at)bd.lst.se

Länsstyrelsen i Västerbottens län
901 86 UMEÅ
Växel: 090-10 70 00
www.ac.lst.se
bersek(at)ac.lst.se

Gunilla Forsgren Johansson: 090-10 73 51
Mats Johansson: 090-10 82 04
Hans-Erik Johansson: 090-10 73 22
Anneli Sedin: 090-10 72 55
Christina Strömberg: 090-10 73 73
E-post: fornamn.efternamn(at)ac.lst.se

Miljöcentralen i Rovaniemi
Box 8060
96 101 ROVANIEMI
www.miljo.fi

Pekka Räinä
Eira Luokkanen
E-post: fornamn.efternamn(at)ymparisto.fi

Inom Torneälvens avrinningsområde ska vattenförvaltningen bedrivas gemensamt mellan Sverige och Finland. Länsstyrelsen i Norrbotten och vattenmyndigheten arbetar därför i alla delar av genomförandet tillsammans med miljöcentralen i Rovaniemi, som är ansvarig vattenmyndighet för den finska delen av Torneälvens avrinningsområde. Se tabellen ovan för kontaktuppgifter.

Vattenmyndigheten har bildat en referensgrupp för vattenförvaltningsarbetet med ett tjugotal representanter från näringsliv och samhälle i distriktet. Referensgruppen ska bidra med synpunkter på och förankring av arbetet inom vattenförvaltningen. Se nedan för kontaktuppgifter till referensgruppen.

Utöver statliga myndigheter och verk är kommuner och många andra organisationer samt företag viktiga aktörer i den nya vattenförvaltningen, främst alla organisationer, företag eller individer som använder eller har intresse för vatten som råvara eller resurs. Kommunerna i distriket är viktiga i åtminstone tre olika roller; som miljömyndighet, som samhällsplanerare och som ansvarig för vatten- och avloppssystem samt reningsverk. Bland övriga organisationer är det skogs- och lantbruksföretag, kraftföretag, pappers- och gruvindustri, turism, fiske, osv samt deras organisationer som är viktiga aktörer i vattenförvaltningen.

För att åstadkomma en bra samverkan i vattenförvaltningens olika skeden mellan dessa aktörer på lokal och regional nivå behövs väl fungerande mötesforum där nuläge, mål och åtgärder för en särskild sjö, fjärd eller vattendrag kan diskuteras mellan alla berörda inom det aktuella avrinningsområdet. Samverkan kommer alltså att behövas i hela vattenförvaltningsprocessen, från att kartlägga påverkan och fastställa status, via åtgärdsarbete och övervakning, till att uppnå och upprätthålla mål. Samverkan kommer också att bli aktuell på olika geografiska skalor, allt från små avrinningsområden kring enskilda sjöar till vidsträckta avrinningsområden kring våra fjällälvar. Sådana mötesfora, en form av samverkansorgan, ska alltså byggas upp på regional eller lokal nivå efter behov och engagemang och då kallas för vattenråd.

Arbetet med att utveckla effektiva samarbetsformer för vattenförvaltningen i distriktet kommer att drivas inom ramen för ett samarbetsprojekt - Vattensamverkan Norr - mellan länsstyrelserna och kommunförbunden i Norr- och Västerbotten. Arbetet skall ske i nära samverkan med distriktets vattenintressenter. Se nedan för kontaktuppgifter till projektet.

Projekt Vattensamverkan Norr

Kommunförbundet i Norrbotten
Box 947
971 28 LULEÅ

Björn Eriksson: 0920-20 54 03
E-post: bjorn.eriksson(at)bd.komforb.se
Anna-Karin Lundberg: 0911-69 61 09
E-post: anna-karin.lundberg(at)mbk.pitea.se
Johanna Alm: 0978-121 38
E-post: johanna.alm(at)edu.pajala.se

Kommunförbundet i Västerbotten
Box 443
90 109 UMEÅ

Lena Friborg: 090-16 37 22
E-post: lena.friborg(at)ac.komforb.se
Birgitta Fritzdotter: 090-16 37 10
E-post: birgitta.fritzdotter(at)ac.komforb.se

Länsstyrelsen i Norrbottens län
971 86 LULEÅ
Växel: 0920-96 00 00

Bo Sundström: 0920-96 335
E-post: bo.sundstrom(at)bd.lst.se

Länsstyrelsen i Västerbottens län
901 86 UMEÅ
Växel: 090-10 70 00

Lennart Mattson: 090-10 73 32
E-post: lennart.mattsson(at)ac.lst.se

Om planeringen till och med 2009

Vattenförvaltningsarbetet i distriktet under åren fram till 2009 kommer att lägga grunden för det fortsatta arbetet mot målet god vattenstatus år 2015. Tidtabellen nedan ger en översikt av arbetet. Arbetsprogrammet (denna skrift) skall beskriva hur länsstyrelserna och vattenmyndigheterna kommer att arbeta med vattenförvaltningen de kommande åren. Vattenmyndigheten antar arbetsprogrammet senast den 22 december 2006, och kungör därefter programmet för formellt samråd med enskilda, kommuner, företag m fl. Dessa kan sedan lämna sina synpunkter på det fortsatta arbetet med vattenförvaltningen fram till den 1 augusti 2007 till Vattenmyndigheten.

Under första halvåret 2007 och framåt genomför länsstyrelserna och projekt Vattensamverkan Norr möten med olika vattenintressenter i distriktet, bl a kommunmöten med alla kommuner, för diskussion av olika frågor i vattenförvaltningen, t ex kartläggning, arbetsprogram och väsentliga frågor.

Övervakningsprogrammet skall följa att vattenkvaliteten utvecklas på rätt sätt i vattenmiljöerna och att kvalitetskraven uppnås. Övervakningsprogrammet utvecklas av länsstyrelserna i vattendistriktet tillsammans med vattenmyndigheten och ska vara klart senast 22 december 2006. Ett reviderat program kommer att redovisas i den förslaget till förvaltningsplan 2008.

Fördjupad kartläggning skall göras av alla vattenmiljöer på ett nytt sätt med utgångspunkt från nya bedömningsgrunder för vatten. Detta kommer att ligga till grund för mycket av det kommande arbetet med kvalitetskrav och åtgärder. Länsstyrelserna i vattendistriktet tar fram de underlag och bedömningar som behövs för olika vattenmiljöer i samarbete med andra vattenintressenter. Kartläggningen skall vara klar under år 2007. Ny kunskap tillkommer därefter underhand, och då måste underlaget uppdateras.

Översikt av väsentliga frågor ska beskriva slutsatserna från hela kartläggningen och peka ut de viktigaste vattenfrågorna/vattenproblemen är inom vattendistriktet som behöver lösas i det fortsatta arbetet. Vattenmyndigheten utarbetar dokumentet senast den 22 december 2007, och kungör det för formellt samråd med enskilda, kommuner, företag m fl. Dessa kan sedan lämna sina synpunkter på beskrivningen av väsentliga frågor för vattenförvaltningen till Vattenmyndigheten. under första halvåret 2008.

Tidtabell för förvaltningsplan

Referensgruppen i Bottenvikens vattendistrikt

Kommunförbundet Norrbotten	
Björn Eriksson, miljöhandläggare	Bjorn.Eriksson(at)bd.komforb.se
Stefan Marklund, VA-chef, Luleå kommun	Stefan.Marklund(at)tekn.lulea.se
Margaretha Lindbäck, ordf tekn nämnden, Luleå kommun	Margaretha.Lindback(at)lulea.se
Kommunförbundet Västerbotten	
Lena Friborg, miljö- och teknikhandläggare	Lena.Friborg(at)ac.komforb.se
Göran Åström, plan- och byggchef, Skellefteå kommun	Goran.Astrom(at)skelleftea.se
Ola Burström, ordf tekn nämnden, Skellefteå kommun	Ola.Burstrom(at)skelleftea.se
Skogsindustri	
Eva Ekholm-Stenberg, laboratoriechef, Billerud Karlsborg	Eva.Ekholm-Stenberg(at)billerud.com
SveMin	
Maria Wik-Persson, chef yttre miljö, Rönnskärsverken, Boliden Mineral AB	Maria.Wik-Persson(at)boliden.com
SSAB	
Hans Olsson, chef Miljö och hälsa	Hans.Olsson(at)ssab.com
Vattenfall AB	
Thord Lindström, ingenjör	Thord.Lindstrom(at)vattenfall.com
Skellefteå Kraft AB	
Anders Järvelä, affärsområdeschef	Anders.Jarvela(at)skekraft.se
Förbundet Sveriges Hamnar	
Leif Åberg, hamnchef, Luleå Hamn	Leif.Aberg(at)hamn.lulea.se
Yrkesfiskare	
Kjell Strömbäck, yrkesfiskare	Kjell.Stromback(at)hotmail.com
LRF	
Pär Isaksson, ordf LRF Norrbotten	Par.Isaksson(at)bd.lrf.se
Rennäring	
Ragnhild Svonni, näringslivshandläggare	Ragnhild.Svonni(at)sametinget.se
Skogsstyrelsen	
Elisabet Andersson, ekolog	Elisabet.Andersson(at)skogsstyrelsen.se
Norra Skogsägarna	
Jonas Eriksson, skogsassistent	Jonas.Eriksson(at)norra.se
Vägverket Region Norr	
Ingela Wikström, miljöhandläggare	Ingela.Wikstrom(at)vv.se
Banverket Region Norr	
Mats Bengtén, miljöhandläggare	Mats.Bengten(at)banverket.se
Fritidsfiskarna	
Mikael Dalman, Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund	Mikael.Dalman(at)sportfiskarna.se
Naturskyddsföreningen	
Tore Perttu, ombudsman för länsförbundet	Tore.perttu(at)edu.pajala.se

Hitta mer information

Styrdokument

- Ramdirektivet för vatten (Europaparlamentets och Rådets direktiv 2000/60/EG)
- Vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660)
- Förordning med länsstyrelseinstruktion (SFS 2004:663)
- Miljöbalken (SFS 1998:808)

Webbplatser

- Om vattenmyndigheternas verksamhet
  www.vattenmyndigheterna.se
- VattenInformationsSystem för Sverige (VISS)
  www.viss.lst.se
- Kartinformation om vattenförvaltningens innehåll:
  www.gis.lst.se/vattenkartan
- Webbplats om vattenförvaltningen i Sverige:
  www.vattenportalen.se
- Naturvårdsverkets webbplats om vattendirektivet, svenska miljökvalitetsmål, miljökvalitetsnormer, samt vattenfrågor i Sverige:
  www.naturvardsverket.se
- Sveriges Geologiska Undersöknings webbplats om grundvatten:
  www.sgu.se
- Miljömålsportalen (om arbetet med de svenska miljökvalitetsmålen):
  www.miljomal.nu

Vattenmyndigheten Bottenvikens vattendistrikt
Växel: 0920 – 960 00
www.vattenmyndigheterna.se

Länsstyrelsen i Norrbottens län
Växel: 0920 – 960 00
www.bd.lst.se

Länsstyrelserna